

ZPRAVODAJ

MUZEÁ KOMENSKÉHO V PŘEROVĚ

ŘÍJEN–PROSINEC 2016

Tajemství
pravěké
osady
v Hlinsku
odhalena?

od 15. 11. 2016

do 12. 3. 2017

v Muzeu Komenského v Přerově

„Splachujeme!“ derniéra výstavy

Výstavní projekt Z koupelen a ložnic... aneb O čem se nemluví vzbudil nemalý zájem u návštěvníků přerovského muzea. Obzvláště divácky úspěšná byla muzejní noc s názvem (Ne)mravná noc u Poupětů, kdy se na mnohé návštěvníky nedostalo. Proto se realizační výstavní team rozhodl uzavřít tento projekt novým divadelním představením z autorské dílny muzejních tvůrců na téma „Co se do výstavy nevešlo“.

Markéta Straková a Kateřina Tomešková

V pátek 7. října se v prostorách přerovského zámku uskuteční derniéra výstavy s výstižným názvem „Splachujeme!“, při níž dojde k prvnímu muzejnímu zjevení! Na pánských toaletách se Jekatěrině Latrinovně Stoličnej (manažerka provozu pánských toalet) zhmotní několik historických postav: pravěký lovec Velký medvěd, antický hoch Alexiás z Athén, středověký

mnich bratr Eustach, šlechtic Maxmilián Dupka z Horní Trčky... V komediálně laděné kostýmované koláži v podobě muzejního divadelního představení pohovoří více než otevřeně o intimitách své doby!

Pro ty z návštěvníků, kteří neměli možnost vidět muzejní noc, je na závěr derniéry jako bonus připraven filmový sestřih z muzejní noci, v němž se můžou diváci těšit na opětovné setkání s oblíbenými Poupětovými, a znovu tak prožít vyšetřování podivného zmizení služky Filomény, při kterém nahlédnou nejen do intimních prostor domácnosti ctihodné rodiny Poupětovy, ale i do jejich rodinných tajemství.

Digniéra proběhne 7. října 2016 v 17.00, vstupné 60/30 Kč, vstupenky je možno zakoupit v předprodeji na pokladně muzea od 13. září. POZOR! Omezené množství míst k sezení!

Hefaiston 2016

Ohlédnutí za 35. mezinárodním setkáním uměleckých kovářů

Poslední srpnový týden proběhlo v historické kovárně hradu Helfštýna **XXVIII. Kovářské fórum**. Tentokrát správa hradu pozvala k tradičnímu prologu akce Hefaiston talentovaného akademického sochaře Michala Ptáčka, držitele řady ocenění z evropských kovářských sympozií včetně toho helfštýnského. Autor si přizval jako spolupracovníka Petra Gajduška, s nímž společně vytvořili téměř čtyřmetrový kříž, který bude cenným obohacením sbírky i dočasnou ozdobou Kostkovy věže. Dílo vzniklo s úmyslem doplnit hradní kapli. Ta je však součástí projektu obnovy a záchrany hradního paláce, takže ji v dohledné době čeká sanace a Kříž sem bude přemístěn až po jejím dokončení.

O víkendu 27. a 28. srpna se Helfštýn již po třicáté páté proměnil v otevřenou galerii pod širým nebem, hostící několik stovek kovaných exponátů. Součástí **35. Hefaistonu** byl i kovářský trojboj, dílny pro veřejnost, ale hlavně živá tvorba na deseti výhnních umístěných na třetím nádvoří.

Největšího svátku uměleckých kovářů se letos zúčastnilo 533 registrovaných účastníků, převážně uměleckých kovářů, ale i studentů, pedagogů a odborníků z osmnácti zemí světa, mj. i z Austrálie, USA, Kanady či Izraele. Počet vystavených exponátů, posuzovaných odbornou porotou, dosáhl čísla 282. V pátek proběhl v galerii na druhém nádvoří odborný

Pokračování na následující straně

seminář, který představil nejnovější bádání v oblasti historie kovářství, zajímavosti a novinky z tohoto krásného oboru. PhDr. Jan Mohr ze Severočeského muzea v Liberci prezentoval příspěvek O životě a díle Pavla Krbálka, PhDr. Jana Bělová s Mgr. Eliškou Doleželovou z Muzea hl. m. Prahy představily plánovanou výstavu o kovářství na zámku ve Ctěnicích, Michal Ptáček promítl snímek o výrobě obřího svěráku a výrobě japonských zbraní se věnovali Jaroslav Němec s Otakarem Ručkem. Mezi exponáty udivovaly vystavené práce Kovárny Milostovice, Adama Piechowiaka či rodiny Kitzbergerovy. V posledním zmiňovaném případě došlo ke vzácné shodě odborné poroty s veřejností. Šachy Valachia made od Václava Kitzbergera sklidily nejvyšší ocenění od obou zmíněných.

Páteční večerní program oživilo hudební vystoupení skupiny Fleret, která roztančila celé druhé nádvoří. Sobotní večer byl ještě o maličko divočejší, když se rozezněly tóny kapely Poletíme?, málokdo zůstal klidný a na konci koncertu už se hýbali úplně všichni. O melancholické rozloučení s jubilejním ročníkem Hefajstonu se postaralo jihočeské duo vystupující pod názvem Kalle.

Vymodlené slunečné počasí přispělo k neopakovatelné atmosféře akce, která

svým pohodovým vyzněním zůstává pevně spojena s pamětí helfštýnských hradeb. Věříme, že si každý z více než 11 tisíc návštěvníků odnesl z Helfštýna příjemný zážitek a vzpomene si na něj při rozhodování, kam vyrazit během posledního srpnového víkendu příští sezóny 2017.

Jan Lauro

Kratičká reportáž ze Zahradní slavnosti

Zatímco počasí nastavilo v případě Hefaistonu svou laskavou tvář, kolegům na ORNIS o měsíc dříve dalo co proto. Svědectví o tom, jak se se situací vypořádali, podává vedoucí ORNIS Josef Chytil.

Červen 2016 - V hrubých rysech dohodnut scénář a osobní zodpovědnosti (kdo, kde, kdy); tedy jak loutkové divadlo, tak koncert pod širým nebem. Koncert bude navíc poprvé na louce u jezírka.

30. červenec - Vše zajištěno podle scénáře: podium pro koncert skupiny Jablkoň, židličky, sedačky...

31. červenec, 12.00 - Máme nachystáno, jen předpověď počasí nevypadá na VIII. ročník dobře.

14.00 - Předpověď se nelepší, naopak. Lidé volají, zdali akce vůbec bude. BUDE!

15.30 - Předpověď je horší a horší, ale stále doufáme; vše je nachystáno na venkovní představení.

15.45 - Z olověného nebe začínají padat první kapky. Lidé neustále volají, my nic neodvoláváme, naopak.

15.50 - Začíná dost pršet. Definitivní rozhodnutí: nutno stěhovat vše dovnitř! Lidé přijíždějí.

V tomto se opravdu venku hrát ani sedět nedalo

15.55 - Leje, technika i my dostáváme zabrat, vše se musí vejít do nepříliš velkého výstavního sálu.

16.15 - Vše přestěhováno, začínáme. Lidí kolem osmdesáti - víc, než se dalo v tomto lijáku čekat.

Děti se při Sněhurce výborně bavily

16.30 - Divadlo Vítů Marčíka s jejich podáním Sněhurky je skvělé, lidé doslova, jak pravil klasik, řvou smíchy.

17.40 - Jablkoň se rozehrává, zmoklá technika kupodivu funguje, hlasy také.

18.50 - Výborné vystoupení končí, venku stále leje. Spokojení návštěvníci se rozcházejí mezi loužemi domů.

Jablkoňi to s fotkami kytiček báječně ladilo

22.00 - Po bleskovém úklidu všeho konstatujeme, že se akce i letos, přes neuvěřitelnou nepřízeň počasí, nakonec vydařila. Snad jsme si takového počasí vybrali nadlouho dopředu...

1. srpen - Ráno zjišťujeme, že stan nevydržel nápor vody a silná hliníková konstrukce se zcela zprohýbala. Rozsah škod fotíme pro pojišťovnu. Zapůjčitel nakonec suše konstatuje: „**To se stává**“.

Otevření Památníku jednoty bratrské v Přerově se neslo v radostném duchu

Dlouho očekávané slavnostní otevření nového Památníku jednoty bratrské Na Marku proběhlo v nedělní podvečer 11. září 2016. Teplé sluneční paprsky dotvořily příjemnou atmosféru svátečního dne.

Helena Kovářová, Jan Mikulík a Zdeněk Schenk

Prohlédnout si novou dominantu města přišlo velké množství obyvatel Přerova, ale dorazili hosté z celé republiky. Pozvání přijal také biskup jednoty bratrské ThMgr. Jan Klas a další představitelé této církve, která vyrostla z kořenů původní jednoty. Mezi vzácnými hosty nechyběli PhDr. Jiří Beneš z Akademie věd ČR a předseda Unie Comenius, dále ředitel Muzea Jana Amose Komenského v Uherském Brodě Mgr. Miroslav Vaškových, PhD. a ředitel Státního okresního archivu v Přerově PhDr. Jiří Lapáček. Skupina pozvaných návštěvníků si ještě před slavností prohlédla expozice a sbírky Muzea Komenského v Přerově.

Samotnou slavnost zahájilo vystoupení hudební skupiny Rabussa, jejíž členové se převtěli do tří nejvýznamnějších členů jednoty bratrské spojených s Přerovem, Jana Blahoslava, Karla staršího ze Žerotína a Jana Amose Komenského, kterého navíc doprovázela manželka Mandalena

Vizovská. Mezi řečníky vystoupili zástupci realizačního týmu z Města Přerov, Muzea Komenského v Přerově i architektonického a projekčního ateliéru nazemi-architekti z Brna. Na závěr slavnosti byla pokřtěna kniha Procházka zapomenutým Přerovem autora Mgr. Petra Sehnálka, kterou vydalo Město Přerov ve spolupráci s Muzeem Komenského v Přerově.

Památník, který stojí v místech archeologicky doloženého duchovního centra jednoty bratrské, působí na návštěvníky svým geniem loci. Jeho součástí je i zdařilý model ideální, předpokládané podoby místa v 16. století z dílny sochařky Petry Vlachynské. Na doprovodných tabulích je obrazem a slovem představena historie lokality a její význam, doplněná o repliky nálezů. Plánováno je také vydání propagačních materiálů s dalším vysvětlujícím textem.

Jak viděli Komenského naši předkové? Byl pro ně učenec, exulant nebo učitel?

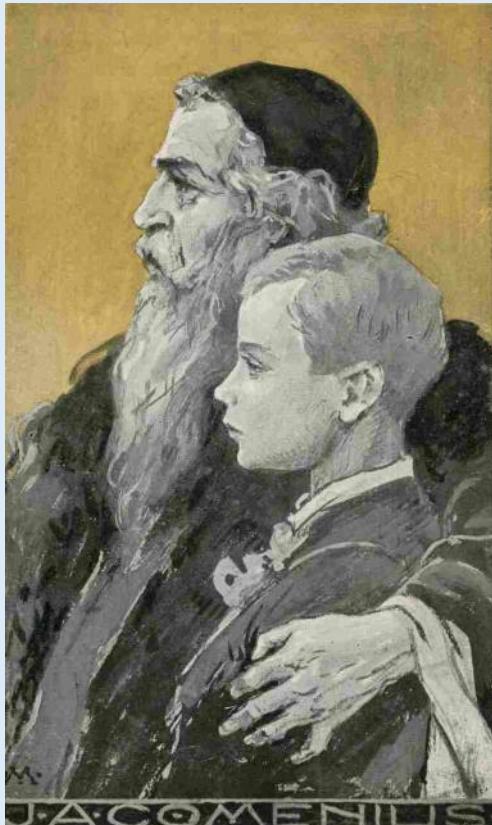
Stejně otázky jsem položila také Heleně Kovářové (HK). Odpovědi na ně nalezneme v krátkém rozhovoru s ní a zejména ve výstavě, jíž je kurátorkou.

Jak vlastně Jan Amos Komenský vypadal ve skutečnosti? Je známá nějaká jeho přesná podobizna?

HK: Komenského podoba je známa z několika dobových rytin. Přestože fyziognomie obličej se na nich odlišuje, všechny zobrazují Komenského jako učenice s vážným výrazem ve tváři.

Z čeho tedy umělci při vytváření portrétu Komenského vycházeli?

HK: V 19. století, kdy byly Komenského myšlenky znovuobjevovány, bylo žádoucí doprovodit publikace o jeho životě a díle také jeho podobiznou. Umělci vycházeli většinou z holandského typu portrétů, zejména z titulní strany Veškerých spisů didaktických. Do konce 19. století vzniklo mnoho různých rytin, kreseb a maleb, které měly jedno společné. Komenský byl především učenec s vysokým čelem a plnovousem, s typickou pokrývkou hlavy, v dlouhém plášti, mnohdy zobrazován v pilné práci při psaní knihy. Jeho přísné vzezření někteří umělci změnila na výraz tichého zármutku.

Pohlednice vydaná pražskou knihtiskařskou firmou Novotný a Příhoda na počátku 20. století

Laická veřejnost přesto vnímá Komenského zejména jako učitele...

HK: Ano. V poslední čtvrtině 19. století začal být Komenský zobrazován jako učitel. Poprvé tento motiv zvolil sochař Tomáš Seidan pro přerovský pomník odhalený roku 1874. Od té doby bylo téma rozvíjeno na kresbách, malbách, plastikách. Komenský - pedagog se dostal na plakety, odznaky, pohlednice, rozvrhy hodin apod.

Obraz „Komenský žehná vlasti“ Emanuela Staňka z roku 1902

Pokračování na straně 7

Také ztvárnění tragického okamžiku odchodu do exilu přitahovalo mnoho umělců. Jako první námět zpracoval Felix Jenewein v roce 1885 a následovala jej řada dalších umělců. Je až s podivem, jak se scény loučení s vlastí podobají. Komenský stojí uprostřed skupiny českých bratrů a většinou pozvedá ruce, aby požehnal své rodné zemi.

Tyto tři základní typy zobrazení Komenského se objevují v různých variantách dodnes, kdy je jeho podobizna natolik ustálená, že ji pozná téměř každý. Současní umělci využívají této skutečnosti a pracují pak s nadsázkou a humorem.

Do kdy si tedy mohou návštěvníci výstavu prohlédnout?

HK: Výstava v přerovském zámku s názvem „Komenský? Toho jsme už někde viděli!“ provede návštěvníky různými zpodobněními Komenského od roku 1642 do současnosti. Až do března roku 2017 tak můžete i vy porovnat svou představu o Komenském s galerií jeho podobizen.

Přeji tedy návštěvníkům příjemný zážitek z výstavy a vám mnoho dalších úspěchů na poli komeniologického bádání.

(Otázky kladla Kristina Sehnálková)

Kroužkovací akce Acrocephalus 2016

V letošním roce se konal již 14. ročník obnovené kroužkovací akce Acrocephalus, jejímž smyslem je sledování pohnídní migrace ptáků v rákosinách.

Martin Vymazal

Ptáci se odchyťávají do klasických nárazových sítí ve standardizované 150 m linii. Letošní rok byl v mnohém zlomový – podařilo se nám zajistit nové tyče a sítě, upravili jsme metodiku tak, abychom mohli ze získaných dat vytěžit více zajímavých informací a navázali těsnější spolupráci se Správou Chráněné krajinné oblasti Poodří.

Kvůli různým zdravotním problémům se letos chytalo „jen“ 5 týdnů, především v srpnu. Odchyty v Bartošovicích jsou v současnosti druhou nejdelší kroužkovací akcí co do počtu týdnů v ČR (nejdéle probíhají specifické odchyty na Červenohorském sedle).

Letos jsme odchytili celkem 2 182 ex., z toho bylo 176 ex. zpětných odchyťů, což je 8,0 %. Nejhojnějšími druhy byli rákosník proužkovaný (727 ex. 33,3 %),

Některé druhy jsou si velmi podobné. Vzácný slavík tmavý se od svého běžnějšího příbuzného slavíka obecného pozná podle délky první ruční letky (modrá) – u slavíků tmavých je kratší než ruční krovky (červená).

rákosník obecný 521 ex. (23,9 %) a konipas luční – 157 ex. (7,2 %). Mezi TOP 10 se ještě zařadili rákosník velký, sýkora modřinka, rákosník zpěvný, budníček menší, strnad rákosní, pěnice černohlavá a cvrčilka slavíková.

Z dalších druhů jsou zajímavé historicky nejvyšší počty odchycených ledňáček říčních (40), ťuhýků obecných (23), bukáčeků malých (7) a slavíků modráčků středoevropských (8). Odchytili se také dva chřástali malí a tři chřástali kropenatí.

Pokračování na následující straně

Zajímavými byli taktéž jeden slavík tmavý a dva slavíci obecní.

Mimo linii se podařilo odchytil i několik bahňáků na Horním Bartošovickém rybníku, jako například vodouše šedé, vodouše bahenní a bekasiny otavní. Kromě bahňáků jsme kroužkovali i čírky obecné nebo kvakoše nočního. Technické zázemí (především lávky) je ve velmi špatném stavu, a proto je plánujeme do příští sezóny opravit.

Bukáček malý – tajemný obyvatel rákosin

Krásně vybarvený samec chřástala vodníhoho

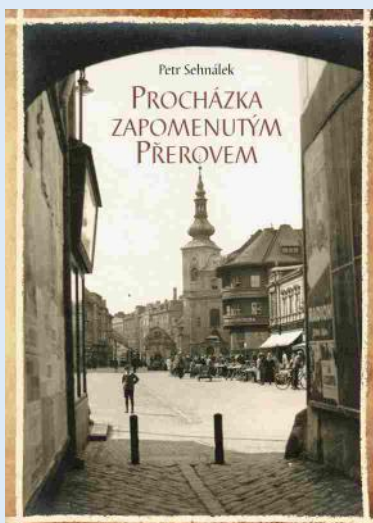

Na odchycích se podíleli mimo jiné i kolegové z Univerzity Palackého v Olomouci. Akce má velký vzdělávací význam pro mladé i starší zájemce o přírodu.

Autogramiáda knihy Procházka zapomenutým Přerovem proběhne v knihkupectví „Mezi Světy“

V neděli 11. září byla slavnostně pokřtěna kniha Procházka zapomenutým Přerovem.

Původní podobou ulic a čtvrtí města zde zprostředkovávají více než dvě stovky kvalitních historických fotografií ze sbírek Muzea Komenského v Přerově doprovázené vyprávěním nejen o tehdejší podobě města a historii vyobrazených staveb, ale také o každodennosti, radostech i starostech, zkrátka běžném životě tehdejších obyvatel města. Výpravná kniha s velmi povedenou grafickou úpravou z dílny pana Miloslava Flašara je k dostání v pokladně přerovského zámku. Případní zájemci si ji mohou doplnit o věnování autora, muzejního historika Petra Sehnálka, který se v úterý 11. října od 16.00 zúčastní autogramiády v přerovském knihkupectví „Mezi Světy“ v Palackého ulici č. 20.

Semínkový podzim v ORNIS aneb Víte, co je to Semínkovna?

Iniciativa Semínkovna vznikla v ČR v roce 2015 na podporu svobodného sdílení osiva, semenaření a přírodního zahradničení.

Jana Kosturová

Vzorem jí byly francouzské Les Graines-thèques a americké The Seedbanks. Během jednoho roku vzniklo na území ČR více než 30 semínkoven a od listopadu bude další semínkovna otevřena také v ornitologické stanici.

Semínkovny, mající podobu skříňky, košíčku nebo třeba krabičky, jsou místem, kde zahradníci mohou mezi sebou bezplatně sdílet osivo ze svých zahrádek. Je to svobodná iniciativa pro každého. Najdete je nejčastěji v knihovnách, ale své místo našly také například v kavárnách, komunitních zahradách nebo v informačních centrech. Několik jich funguje rovněž ve školách.

Sdílené osivo by mělo být výhradně v „bio“ kvalitě, tedy nemořené a z chemicky neošetřovaných rostlin. Může jít o přebytky zakoupeného nehybridního osiva (nesmí být na sáčku označené značkou F1) a nebo o výsledek domácího semenaření. Chcete-li se o semínkovnách a o semenaření dozvědět více, ORNIS pro vás připravil

semínkový podzim.

13. října se můžete setkat s uchovatelkami semen společnosti Gengel, paní Štefkovičovou a paní Komendovou. Budeme sdílet jejich zkušenosti z domácího semenaření bylinek a zeleniny a dozvíte se něco více o Semínkovně.

26. října přivítáme jako milého hosta pana Ing. Jana Prášila ze semenářské firmy SEMO. Od něj se dozvíte, jaká je cesta semínka od počátku až na pulty obchodů a čeho by se měli domácí zahradníci vyvarovat při semenaření. Obě besedy budou od 17.00 v Korvínském domě na Horním náměstí.

Semínkový rok zakončíme derniérou výstavy Jak semena putují krajinou, na které slavnostně vyzkoušíme naši novou semínkovnu. Takže sklízíte semínka a podpořte i vy biodiverzitu ve svých zahrádkách svobodným sdílením osiva! Přijďte za námi do budovy ORNIS **31. října v 16.00.** Vylosujeme výherce cen ze slosovatelných vstupenek z výstavy, vyměníme si semínka, zazpíváme si a strávíme příjemný večer v kruhu stejně naladěných nadšenců. Připravena bude také poradna Českého zahrádkářského svazu a budete si moci koupit semínka firmy SEMO. Jí a městu Přerov děkujeme za podporu výstavy a celý doprovodný program k ní.

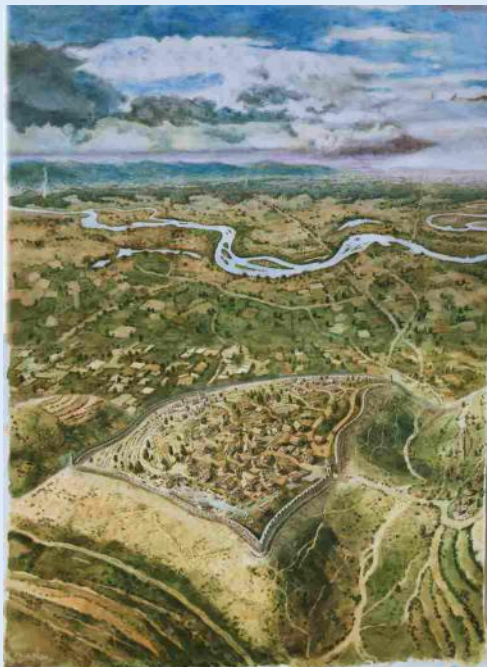
Na hradisko „Nad Zbružovým“ u Hlinska před více než pěti tisíci lety...

... se návštěvníky Muzea Komenského v Přerově pokusí přenést archeologická výstava „Tajemství pravěké osady u Hlinska odhalena?“

O bližší seznámení s problematikou jsme požádali archeologa a kurátora výstavy Aleše Drechslera.

K realizaci reprezentativní výstavy o jedné z nejvýznamnějších archeologických lokalit Přerovska již léta vyzýval přerovské muzejní archeology mimořádně bohatý nálezový fond, shromážděný šestadvaceti výzkumnými sezónami opavské expozitury Archeologického ústavu ČSAV v Brně pod vedením Jiřího Pavelčíka (realizovanými v letech 1962 a 1968 až 1992) na výšinné osadě „Nad Zbružovým“ u obce Hlinsko nedaleko Lipníka nad Bečvou, která tak představuje archeology nejdéle zkoumané sídliště z pozdní doby kamenné (eneolitu) na Moravě. Inventář archeologického výzkumu, jehož největší část, uložená v Muzeu Komenského v Přerově, čítá přes 37 000 položek, poskytuje ojedinělou možnost prezentovat veřejnosti širokou variabilitu dokladů většiny archeologicky zachytitelných stránek života na eneolitické hrazené lokalitě přinejmenším středoevropského významu.

Na výrazné jazykovité ostrožně umožňující dobrý výhled do Moravské brány, zvané dnes „Nad Zbružovým“, vymezil v průběhu 4. tisíciletí př. n. l. lid mladšího období kultury nálevkovitých pohárů (tzv. boležovský horizont) a následně i nositelé badenské kultury důmyslným opevněním plochu, kde byly mimo obytných staveb zjištěny též doklady mnohých řemeslných aktivit, provozovaných středoevropany v pozdní době kamenné. Nejvíce movitých hmotných památek po dávných obyvatelích výšin-

Rekonstrukce výšinného opevněného sídliště z pozdní doby kamenné „Nad Zbružovým“ u Hlinska ve 4. tisíciletí př. n. l. v podání Libora Baláka

ného sídliště poskytla přirozeně archeologicky nejsnáze zachytitelná keramická produkce, reprezentovaná mimo tisíce zlomků také desítkami celých nádob, které se restaurátorům zdařilo restaurovat. Dále následuje pro obyvatele hradiska u Hlinska příznačné kamenářství - výroba štípaných nástrojů a zejména broušených seker a sekeromlatů, čemuž se nelze divit, neboť místní prachovec, dodnes těžený v bezprostřední blízkosti lokality, byl k tomuto účelu velmi vhodnou surovinou (dochovány připravené polotovary, hotové i rozpracované výrobky).

Pokračování na následující straně

Četné jsou též doklady pravěkého textilnictví (závaží tkalcovských stavů, keramické cívky) nebo zpracování kosti i parohu. Vyzvednout musíme pro tehdejší epochu ještě stále vzácné doklady zpracování prvního využívaného kovu – mědi, doložené mimo jiné malým pokladem měděných šperků. Efektní složku náleзовého inventáře z Hlinska představuje také kolekce drobného šperku, zastoupená např. součástmi rekonstruovaného náhrdelníku.

Rekonstrukce vzhledu interiéru jednoho z domů na hradisku „Nad Zbružovým“ u Hlinska ve 4. tisíciletí př. n. l. v podání Libora Baláka

Některé nálezy poskytují i letmý náhled do sféry duchovního života člověka pozdní doby kamenné. Z drobnějších předmětů se jedná o plastiky z keramiky a kamene, výstava však v této souvislosti především představí především rituální hrob asi padesátileté ženy, obyvatelky výšinné osady, postižené za svého života některými fyzickými defekty. Její hrob byl v kontextu celé lokality výjimečný, neboť kde a jak pohřbívali ostatní obyvatelé několik staletí trvající a obnovované osady „Nad Zbružovým“, nám, žel, není nic známo...

Rekonstrukci zmíněného ojedinělého hrobu na výstavě doprovodí vědecká kresebná rekonstrukce vzhledu zemřelé z dílny našeho předního vědeckého kreslíře, věnujícího se archeologickým

Rekonstrukce rituálního pohřbu ženy, objevené na eneolitické lokalitě „Nad Zbružovým“ u Hlinska v podání Libora Baláka

tématům – Libora Baláka. Tentýž zkušený výtvarník speciálně pro naši výstavu připravil perspektivní rekonstrukci vzhledu celého hradiska u Hlinska ve čtvrtém tisíciletí př. n. l. a těšit se návštěvníci mohou také nad jeho zpřítomněním vzhledu interiéru jednoho z obytných domů na lokalitě ve skutečné velikosti. Scházet nebude ani nově zhotovený trojrozměrný model dvou fází opevnění výšinného sídliště, jež představovalo ve své době jedno ze strategických center při jižním vstupu do Moravské brány.

Eneolitická keramika lidu badenské kultury, získaná archeologickým výzkumem na Hlinsku (foto Martin Frouz)

Snad nám tuto epochu hradiska „Nad Zbružovým“ přiblíží také informace, že jeho budovatelé byli s největší pravděpodobností současníky populárního

Dokončení na straně 12

„Ötziho“, muže z pozdní doby kamenné, který zakončil svou životní pouť v Hauslabově sedle v Ötzalských Alpách, nebo počínajících státních útvarů (raně sumerských kultur) na Předním východě. Není zcela vyloučeno, že odrazem (obchodního?) kontaktu s některou z raných civilizací na jihovýchodě může být výzdoba jednoho z keramických přeslenů nalezených na Hlinsku, jež vzdáleně upomíná na lineární písmo, pokud se ovšem nejedná o podobnost čistě náhodnou....

Letecký pohled na archeologickou lokalitu „Nad Zbružovým“ u Hlinska, ke které se dnes přibližuje kamenolom (foto archiv Archeologického ústavu AV ČR Brno v.v.i.)

Poklad měděných šperků v keramické nádobce, objevený na hradisku u Hlinska (foto Martin Frouz)

Výstava „Tajemství pravěké osady u Hlinska odhalena?“, pořádaná Muzeem Komenského v Přerově spolu s Archeologickým ústavem AV ČR Brno v.v.i. bude veřejnosti přístupná ve velkém výstavním sále přerovského zámku od 15. listopadu 2016 do 12. března 2017 denně mimo pondělí a vánoční a novoroční svátky.

Další umělecko-historická přednáška, tentokrát na téma „Paříž, město umění a romantiků“

Paříž je nejen hlavním městem Francie a městem s mnoha staletou historií. Byla také kolébkou gotického slohu, dovršila vývoj baroka, v 19. století a první polovině 20. století byla hlavním centrem uměleckého dění. Soustřeďovali se zde umělci, architekti, básníci a filozofové, kteří ovlivnili nejen moderní umění, ale i samotnou tvář Paříže. Tímto si vás dovoluujeme pozvat na přednášku věnovanou právě historickým a uměleckým památkám města Paříže. Společně s přednášejícím Kamilem Lukešem si prohlédnete nejvýznamnější stavby této metropole. Součástí přednášky bude prezentace s množstvím fotografií.

Přednáška se uskuteční 3. listopadu 2016 v 17.00 v prosotorách Korvinského domu Muzea Komenského v Přerově, Horní náměstí 31.

Legiovlak míří konečně také do Přerova

Legiovlak neboli unikátní pojízdné legionářské muzeum je náročným a dlouhá léta připravovaným projektem Československé obce legionářské k uctění výročí 1. světové války a zároveň i památky našich předků, jež se v zahraničních jednotkách rodící se československé armády zasloužili o vznik samostatného státu. A tak od roku 2014 brázdí Českou republiku přesná replika tzv. ešalonu neboli vojenské vlakové soupravy, kterou se českoslovenští legionáři v Rusku přepravovali přes Transibiřskou magistrálu na dobrodružné a strastiplné cestě do rodné vlasti.

Petr Sehnálek

Vlaková souprava se skládá z celkem dvanácti vagónů, které slouží většinou jako specializované expozice. Součástí Legiovlaků je tak osobní vůz pro důstojníky, standardní nákladní vagón přestavěný na kinematograf, ubytovací vagón přezdívaný těpluška, vagón sloužící jako velitelské stanoviště, ošetřovna, plošinový vůz s polní kuchyní, polní pošta, kovářská a krejčovská dílna, vojenská prodejna, bojový vůz vyzbrojený dělem a kulomety a případně též plošinový vůz s obrněným autem.

Každý „výstavní“ vagón je rozdělen na dvě poloviny, z nichž jedna je instalována jako skutečný vůz legionářského ešalonu a druhá slouží pro prezentaci panelů nesoucích doprovodné informace a vitrín s originálními sbírkovými předměty,

jež pochází z legionářských pozůstalostí. Osádka vlaku v dobových stejnokrojích zajišťuje průvodcovskou službu a ve všech vagónech poskytuje fundovaný výklad.

Atraktivní legionářské muzeum „na kolejích“ slavnostně přivítáme na přerovském nádraží 7. listopadu v 10.00 a bude přístupné na 7. kusé koleji 1. nástupiště až do 13. listopadu.

Tuto výjimečnou událost doprovodí doplňkovými akcemi také muzeum Komenského v Přerově, jež připraví do distribuce publikaci o legionářích okresu Přerov a zajistí program ke slavnostnímu uctění dne veteránů. Již tradiční **Den s vlčími máky** bude zahájen 11. listopadu v 11.11 ceremoniálem na náměstí Františka Raše za účasti představitelů města. Oslavy vyvrcholí podvečerním koncertem Klasického dechového tria ve Slavnostní zámecké síni přerovského zámku.

Koncertem Klasického dechového tria vyvrcholí oslavy Dne válečných veteránů

I v letošním roce budou Vánoce na zámku

V podvečer první adventní neděle 27. listopadu 2016 bude v 17.45 hodin v Muzeu Komenského v Přerově slavnostně otevřena tradiční výstava Vánoce na zámku, tentokrát věnovaná medovému pečivu – zdobeným perníčkům a svátečnímu odívání.

Šárka Krákorová Pajůrková

Návštěvníci na ní mohou zhlédnout až do 30. prosince 2016 kompletní tzv. Zbořilův betlém, jehož autorem je sázavský řezbář Bedřich Zbořil. Do betléma autor zařadil přes sto dvacet figur, které vytvořil na objednávku přerovského muzea v letech 1997-2009. V další části výstavy si návštěvníci budou moci prohlédnout kolekce vánočních ozdob prezentující jednotlivé vývojové trendy ve zdobení vánočních stromků, a to od roku 1900 až po současnost. Malé návštěvníky jistě zaujme také sbírka historických hraček, které děti v minulosti nacházely pod stromečkem. Měšťanské interiéry provoní tradiční české medové perníky a navodí sváteční atmosféru. Štědrý večer a celé vánoční svátky patří k největším a nejslavnostnějším okamžikům v roce, podle toho by také mělo vypadat oblečení, v němž usedáme ke štědrovečerně prostřenému stolu.

Výstava přiblíží slavnostní oděv našich předků od konce 19. století až po současné reprezentativní oblečení. Nakonec se mohou návštěvníci kochat krásou a originalitou pravých českých skleněných vánočních ozdob z opavského výrobního družstva Slezská tvorba.

V rámci doprovodného programu je také pro veřejnost připraveno malování perníčků, a to v sobotu a v neděli 10. a 11. prosince 2016.

Křižácké hrady polského Pobaltí

Další z přednášek muzea, doplněná bohatou dataprojekcí, vám nabídne poznání úchvatných staveb na severu Polska, které byly svědkem chvil, kdy se utvářela křesťanská Evropa v oblasti tehdejšího Pruska. Na procházku časy dávno minulými vás zve cestovatel a přednášející v jedné osobě **Lubomír Vyňuchal**.

Zcela jistě navštívíme dvě města při Baltském moři. Tím prvním bude staré hanzovní město a přístav Gdaňsk s celou řadou středověkých památek, například radnicí a cihlovým kostelem Panny Marie, který je největším svého druhu na světě. Zajímavá bude rovněž návštěva hradního komplexu ve Fromborku s gotickou katedrálou Nanebevzetí Panny Marie a sv. Ondřeje. Město se proslavilo zejména jako domovina astronoma Mikuláše Koperníka, který svým průlomovým dílem „O pohybu nebeských těles“ doslova šokoval tehdejší veřejnost. Nelze tedy vynechat návštěvu biskupského paláce s Koperníkovým muzeem a hradní věž s planetáriem i vyhlídkou na město.

Hrad Radzyn Chelminski

Malbork – pohled na hmotu vysokého zámku s dominantní věží a hradním kostelem

Třetím zastavením bude hrad Malbork, dávné sídlo velmistra Řádu německých rytířů a jedna z pozdějších rezidencí polských králů, ležící v nížině na břehu řeky Nogat. Zde se bude jednat doslova o návštěvu tří hradů v jednom.

Detail hlavičky sloupu z Malborku

Stačí dodat, že vás čeká prohlídka největší a nejrozsáhlejší gotické stavby světa, která byla v roce 1997 zapsána také na seznam světového dědictví UNESCO. Na další hrady a památky této oblasti se pravděpodobně dostane až na jedné z volně navazujících kastelologických přednášek, které se uskuteční během příštího roku.

Budeme rádi, pokud si v předvánočním shonu uděláte chvilku času a ve čtvrtek 15. prosince zamíříte na přerovské Horní náměstí do Korvínského domu (č. 31). Začátek je tradičně v 17.00 a nevylučujeme ani malé hudební překvapení.

KALENDÁRIUM

neboli

CO VÁS MŮŽE ZAJÍMAT...

3. 10. od 17.00 **Houbařské pondělí.** Mykologická poradna. ORNIS.

7. 10. od 17.00 **Splachujeme! Derniéra výstavy Z koupelen a ložnic...** Přerovský zámek. Vstupné 60/30 Kč.

8. 10. od 7.00 **Houbařská vycházka s Jiřím Polčákem do Hostýnských vrchů.** Více na www.ORNIS.cz.

11. 10. od 16.00 **Autogramiáda knihy Procházka zapomenutým Přerovem.** Knihkupectví „Mezi světy“.

13. 10. od 17.00 **Jak si vypěstovat vlastní semínka.** Beseda. ORNIS. Vstupné 10 Kč.

21. 10. od 16.00 do 19.00 **Drátované košíčky na podzimní plody.** Dílnička. ORNIS. Poplatek za materiál a občerstvení 280 Kč.

26. 10. od 17.00 **Jak salátek cestoval aneb SEMO – semenáři odborníci.** Beseda. ORNIS. Vstupné 10 Kč.

31. 10. od 17.00 **Semínkovna.** Derniéra výstavy Jak semena putují krajinou. ORNIS. Vstupné 20 Kč.

3. 11. od 17.00 **Paříž, město umění a romantiků.** Přednáška. Korvínský dům. Vstupné 10 Kč.

10. 11. od 16.30 **Odpoledne u krmítka.** Dílnička – výroba krmítek. ORNIS.

11. 11. **Den s vlčími máky.** Program ke Dni válečných veteránů. Více uvnitř čísla na straně 13.

15. 11. od 17.00 vernisáž výstavy **Tajemství pravěké osady u Hlinska odhalena?** Přerovský zámek.

27. 11. od 17.45 **Vánoce na zámku.** Vernisáž výstavy. Přerovský zámek

8. 12. od 16.30 **Zimní skořápkohraní.** Dílnička – výroba vánočních ozdob ze skořápek ořechů. ORNIS.

10. a 11. 12. **Malování perníčků pro veřejnost.** Přerovský zámek.

15. 12. od 17.00 **Křížácké hrady polského Pobaltí.** Přednáška. Korvínský dům. Vstupné 10 Kč.

15. 12. od 17.00 **Vánoční setkání ornitologů.** Přednáška a předvánoční posezení. ORNIS.

18. 12. **Vánoční strom pro ptactvo.** Tradiční setkání na ORNIS s výrobou jedlých ozdob pro ptáky a dalším předvánočním programem.

Omluva: Vážení čtenáři. V první elektronické verzi minulého čísla Zpravodaje došlo k záměně autorství článku Blanky Petrákové za Markétu Strakovou. Oběma autorkám se tímto omlouváme za toto nezáměrné nedopatření a děkujeme za pochopení. Redakce.

ZPRAVODAJ MUZEA KOMENSKÉHO V PŘEROVĚ ŘÍJEN–PROSINEC 2016

Texty: Aleš Drechsler, Josef Chytil, Jana Kosturová, Helena Kovářová, Šárka Krákorová Pajůrková, Jan Lauro, Kamil Lukeš, Jan Mikulík, Zdeněk Schenk, Petr Sehnálek, Kristina Sehnálková, Markéta Straková, Kateřina Tomešková, Martin Vymazal a Lubomír Vyňuchal

Foto: archiv Muzea Komenského v Přerově, AV ČR Brno v.v.i., Martin Frouz a Lubomír Vyňuchal

Redakce a grafická úprava: Kristina Sehnálková
Vydalo Muzeum Komenského v Přerově, p.o., Horní nám. 7, 750 11, Přerov. IČO: 00097969.

Zaregistrováno Ministerstvem kultury ČR pod zn. MK ČR E 21496.
Příští číslo vyjde 2. ledna 2017.

Muzeum Komenského v Přerově je zřízeno a financováno Olomouckým krajem.

